

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.799/2016/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Csere Katalin, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Vaskuti András, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2016. december 6.
Az ügy tárgya: emberölés büntette
Terhelt(ek): terhelt neve
Elsőfok: Debreceni Törvényszék, 24.B.330/2014/37., 2015.
január 19., ítélet, tárgyalás
Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.II.163/2015/10., 2015.
július 6., ítélet, tárgyalás
Az indítvány előterjesztője: terhelt, a védője útján
Az indítvány iránya: a terhelt javára, hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Ítéltábla Bf.II.163/2015/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A terhelt meghatalmazott védőjének a kirendelt védői díj megállapítására irányuló indítványát elutasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A terheltet a Debreceni Törvényszék a 2015. január 19. napján kihirdetett 24.B.330/2014/37. számú ítéletében bűnösnek mondta ki erős felindulásban elkövetett emberölés büntetében (a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény - a továbbiakban: Btk. - 161. §) és közveszélyokozás büntetében [Btk. 322. § (1) bekezdés], ezért öt halmazati büntetésül öt év hat hónap börtönbüntetésre és hat év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a terhelt a kiszabott büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő

beszámításáról, valamint a járulékos kérdésekről.

- [2] A terhelt terhére bejelentett ügyészi fellebbezés alapján eljáró Debreceni Ítéltábla a 2015. július 6. napján kihirdetett Bf.II.163/2015/10. számú ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta és a terhelt élet elleni bűncselekményét emberölés büntettének [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d), k) pont] minősítette, a szabadságvesztés büntetést tizennyolc évre, a közügyektől eltiltás tartamát tíz évre súlyosította azzal, hogy a szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

- [3] A Debreceni Ítéltábla másodfokú ítélete ellen a terhelt - meghatalmazott védője útján - terjesztett elő, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdésének b) pontjára hivatkozva, felülvizsgálati indítványt, amelyben azt sérelmezte, hogy az ítéltábla büntető anyagi jogszabályt sértett, amikor a terhére rótt cselekményt súlyosabban, emberölés büntettének minősítette, ami törvénysértően súlyos büntetés kiszabását eredményezte.
- [4] Nehezményezte, hogy bár a másodfokú bíróság az első fokon megállapított tényállást lényegében érintetlenül hagyta, az elkövető tudattartalmára téves jogi következtetést vont le. Nem cáfolta azt a tényt, hogy a sértett és a terhelt között apa-fiú viszony alakult ki, kötődtek egymáshoz, a terhelt rendszeresen látogatta a sértettet, és segített neki. Mindezt az elsőfokú bíróság releváns tényként értékelte, míg a másodfokú bíróság efelett elsiklott. Nem megfelelően értékelte az ítéltábla azt a körülményt sem, hogy a sértett szinte zsarolásig terjedő rábeszélésére és fizikai bántalmazására a terhelt orálisan kielégítette, de ettől nem ideges, hanem szomorú lett. Az ajtó bezárása miatt nem tudott távozni, amikor pedig oldódni kezdett, a sértett ismételten megpróbálta őt rábeszélni a szexuális aktus folytatására. Rendkívül intenzíven közeledett hozzá, ezért ő csak lelökni tudta, mire a sértett óriási haragra gerjedt, és fizikai állapotát meghazudtolva, késsel támadt a terheltre, a kezén számos sérülést okozva. Ennek hatására változott át a terhelt addigi nyugalmi állapota, és előbb üveggel, majd a kést megszerezve viszonozta a sértett támadását, és a csalódás által kiváltott indulat hatása alatt követte el cselekményét.
- [5] Kifogásolta a másodfokú bíróság álláspontját abban, hogy az elsőfokú bíróság nem ismerte fel a sértett életének kioltására irányuló kifejezett szándékát a terheltnek. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság értékelte helyesen a megállapított tényeket és jutott arra a következtetésre - többek között a terhelt és a sértett közötti hosszú és bensőséges viszonyra figyelemmel is -, hogy a terhelt nem egyenes szándékkal cselekedett. Ezt az is igazolja, hogy a sértett kérte meg a terheltet egy olyan tette,

amely más esetében szóba sem jöhetett volna.

- [6] A terhelt méltányolható okból származó erős felindulásban cselekedett, a védő vélekedése szerint a 3/2013. büntető jogegységi határozat is ezt igazolja. Egyrészt a terhelt indulata magas fokú volt, tudata elhomályosult, másrészt ennek kiváltó oka a sértett kifogásolható magatartása volt, ezért a méltányolható ok megállapításához nem férhet kétség.
- [7] Ezért indítványozta, hogy a felülvizsgálati indítványa alapján a Kúria a Debreceni Ítéltábla másodfokú ítéletét helyezze hatályon kívül, és az általa elkövetett élet elleni bűncselekményt erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének minősítse; ennek megfelelően pedig a kiszabott büntetést jelentősen enyhítse.
- [8] A Legfőbb Ügyészség a BF.800/2016/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta; indítványozta, hogy a Kúria - tanácsülésen eljárva - a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt és a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.
- [9] Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság által jelentős mértékben helyesbített és kiegészített tényállás már nem tartalmazza azokat a tudati természetű, de túlnyomó részükben a jogi indokolás körébe tartozó megállapításokat, amelyek alapulvételével az elsőfokú bíróság a terhelt bűnösségét az emberölés privilegizált alakzatának mondta ki. A Debreceni Ítéltábla a 3/2013. számú büntető jogegységi határozatban foglalt szempontok messzemenő figyelembevételével vizsgálta a terhelt cselekményét, és minősítette azt az emberölés enyhébben minősülő esete helyett kétszeresen minősített emberölés büntettének. Az irányadó tényállás alapulvételével a Debreceni Ítéltábla helytállóan minősítette a cselekményt mind különös kegyetlenséggel elkövetettnek, mind pedig a bűncselekmény elhárítására idős koránál, illetőleg egészségi állapotánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetettnek.
- [10] A Legfőbb Ügyészség indítványára a terhelt és védője írásban észrevételeket tettek.
- [11] A terhelt lényegében a korábban előadottakat ismételte meg, kiegészítve azzal, hogy véleménye szerint az ügyész elfogult volt a terhére, továbbá, hogy a szabadságvesztés végrehajtása során az egészségi állapota megromlott.
- [12] A védő a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartotta, egyben kérte, hogy a Kúria a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet 6. § (5) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítvány megfogalmazása címén hat órányi munkadíjat állapítson meg részére.

III.

- [13] A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok

alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a Be. 423. § (5) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

- [14] A felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.
- [15] A Be. 423. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárt bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításának, és a cselekmény jogi minősítésének - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el.
- [16] Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. Így nem lehet a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre sem hivatkozni, és arra sincs mód, hogy a Kúria a bizonyítékokat átértékelve a jogerős határozatban írtaktól eltérő tényállást állapítson meg.
- [17] Ezzel szemben az indítvány egy része (2. oldal hetedik és nyolcadik bekezdése) anyagi jogi törvénysértés címén valójában az első fokon megállapított tényállásnak a másodfokú bíróság általi módosítását és kiegészítését támadja, illetve olyan körülményekre hivatkozik, amelyek nincsenek a megállapított tényállásban. Ez pedig a törvényben kizárt.
- [18] A másodfokú bíróságnak az élet elleni cselekmény minősítése körében tett változtatása - a felülvizsgálati indítványban kifejtettekkel szemben - törvényes.
- [19] A Debreceni Ítéltábla a 3/2013. BJE jogegységi határozat I/6. pontjában foglalt szempontoknak megfelelően alaposan, minden részletre kiterjedően elemezte a terhelt cselekményét a tekintetben, hogy megállapítható-e az emberölés enyhébben minősülő esete.
- [20] Így vizsgálta az indulat hatása alatti elkövetést, amely egymagában még nem alapozhatja meg a privilegizált alakzatot. A tényállás alapulvételével pedig nem állapítható meg az indulat olyan fiziológiai eredetű magas foka, amelynek következtében a terhelt belső egyensúlya megbomlott, tudata elhomályosult, a megfontolás szokásos mértékének megtartása pedig lehetetlenné vált volna.
- [21] A terhelt indulatában ugyanis jelentős, illetőleg meghatározó szerepet játszott az önhibájából eredő közepes-súlyos fok határán álló alkoholos befolyásoltsága.
- [22] A terhelt indulatát kiváltó külső okként a védő a sértett magatartását jelölte meg. Figyelmen kívül hagyta azt, hogy önmagában az elkeseredettség, a szomorúság és az ideg-feszült állapot nem alapozza meg az erős felindulás megállapítását, ha az elkövető a sértett fellépésére maga szolgáltatott okot.
- [23] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás alapján az

egyébként valóban nem homoszexuális terhelt a sértettet előbb orálisan kielégítette, majd a sértett újabb szexuális ajánlata hallatán nem ellenkezett, hanem amikor a sértett megkérte őt arra, hogy vetközzön le és feküdjön az ágyra, derékszíjának oldásával is utalva szándékára, nadrágjának övét végül maga a terhelt vette le, és a sértett kérésének önként eleget tett. Amikor viszont a sértett az ágyon fekvő terhelthez megpróbált ráfeküdni, akkor gondolta meg magát, és ellenkezni kezdett. Ám a sértett ekkor már nem kívánt felhagyni szándékával, tovább közeledett a terhelthez, aki lerúgta magáról őt. Erre helyezte a sértett kilátásba, hogy rablás miatt feljelenti a rendőrségen.

- [24] E körülmények alapján legalábbis részben a terhelt szolgáltatott okot arra, hogy a sértett indulatos állapotba került, ezt követte a kölcsönös dulakodás, egymás bántalmazása, majd maga a sértett életét kioltó bűncselekmény.
- [25] Nem állapítható meg az erős felindulás méltányolható okból származása sem. A terhelt és a sértett között fennálló viszony ugyanis távolról sem volt olyan mély és közeli, mint amilyennek az indítvány bemutatja. Az elkövetést kiváltó, a terhelt szexuális beállítottságát kétségkívül figyelmen kívül hagyó sértetti magatartás azonban a terhelt és a sértett közötti életkorbeli és fizikai állapotbeli, egyértelműen a terhelt javára megállapítható lényeges különbségre, ezen fenyegetettség realitására is figyelemmel a terhelt reakciója objektíve is rendkívül aránytalannak minősíthető. A sértetti magatartás, bár nem minősíthető jelentéktelen sérelemnek, az azt követő túlméretezett indulatkitörés, és a sértett életének kioltása az előzmények miatt méltányolható ok hiányában nem alapozza meg az erős felindulásban elkövetett emberölést.
- [26] Az ítéletábra helyes megállapítása szerint az indulatos jellegű cselekmények a tényállás alapulvételével nem idegenek a terhelttől. A bántalmazás módja, időtartama, az ahhoz igénybe vett eszközök, a sértett testtájak, az okozott sérülések száma és súlya, az erőbehatások száma, ereje és intenzitása miatt pedig éppen arra vonható megalapozott következtetés, hogy a terhelt ezen indulati állapotában a sértett halálát kívánta.
- [27] Ezt támasztja alá, hogy a terhelt magatartásában a józan megfontolás ismérvei is egyértelműen felismerhetőek voltak: ilyen az eszközváltás, az, hogy a közvetlenül a cselekmény után egy üveg bort magához véve, a lakóhelye irányába távozott. Ennek során egy tanúval találkozva nem csak eltitkolta a történeteket, hanem egy kifejezetten valótlan, az adott helyzetben átgondolt és elfogadható magyarázatot adott („négyen megverték”), amikor a tanú véres ruházata, nem szokványos állapota és sérülései okáról kérdezte. Ezen túlmenően kifejezetten a nyomok eltüntetése végett még ugyanazon az estén visszatért a helyszínre, és felgyújtotta a sértett ingatlanát. Ezután átöltözött, véres, szennyezett ruházatát elrejtette, míg másnap rokonai előtt beszámolva a történetekről, őket súlyosan megfenyegette, amennyiben tettét a hatóságoknak

jelzik. Ezek a körülmények pedig egyértelműen arra utalnak, hogy a terhelt tudatának az erős felindulás megállapításához szükséges elhomályosulása nem következett be.

- [28] Az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapítását kizárja, ha az elkövető indulata nem váltott ki tudatszűkítő hatást, annak kialakulásában szerepe volt az önhibából eredő ittasságának, és a sértett kifogásolható magatartásának súlya objektíve sem áll arányban az elkövető magatartásával (BH 2002.214.). Az adott esetben is ez volt megállapítható.
- [29] Ezért a Debreceni Ítéltábla helytálló érvekkel minősítette az ölési cselekményt az erős felindulásban elkövetett, privilegizált alakzat helyett szándékos emberölésnek. Helytálló az a megállapítás is, miszerint a terhelt az ölést egyenes szándékkal követte el. Az irányadó tényállás alapján törvényes az emberölés különös kegyetlenséggel való elkövetettként minősítése, és az is, hogy a cselekményt a terhelt a bűncselekmény elhárítására idős koránál, illetőleg egészségi állapotánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére követte el.
- [30] Ezért a Kúria a Be. 426. §-a alapján a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot hatályukban fenntartotta.

IV.

- [31] A védő a benyújtott felülvizsgálati indítványhoz csatolta a meghatalmazását, amely 2016. április 27. napján kelt, és terjedelme „a Kúria előtt gyermekem, a terhelt érdekében felülvizsgálati indítvány előterjesztése a Debreceni Ítéltábla Bf.II.169/2015/10. számú ítéletével szemben”. Ebből következően a védője meghatalmazott, és nem kirendelt védőként járt el, így rá a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet hatálya nem terjed ki, ezért a felülvizsgálati indítvány megfogalmazására fordított időtartam szerinti díjazásra sem jogosult.
- [32] Mindemellett a Kúria utal arra is, hogy dr. Koós László ügyvéd már a vádemeléskor, és az eljárás során a terhelt kirendelt védőjeként járt el, a Be. 49. § (1) bekezdése szerint a kirendelés, illetőleg a meghatalmazás hatálya - ha a meghatalmazásból más nem tűnik ki - a büntetőeljárás jogerős befejezéséig tart, de kiterjed a perújításra, a felülvizsgálatra, valamint a különleges eljárásokra is.

V.

- [33] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. december 6.

Dr.Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.
előadó bíró, Dr. Vaskuti András
s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző